

СЛАВЯНСКИ Ъ

ГОДИНА IV.

Русчукъ II Августъ 1882.

БРОЙ 10.

Нализа два пъти въ седмицата всяка:
Сръда и Събота.

Цѣна:
За година . . . 5 ер. рубли нови.
За шестъ месеци 3 ер. рубли . . .

Сичко, което се отнася до вѣстника, надписва са направо до
Т. Х. Станчевъ въ Русчукъ.

Неплатени писма не са приематъ.
Ръкописи пазадъ се непрѣщащъ.

За Обявления се заплаща:

За всѣки редъ при прѣвъ пътъ 20 стот.
За " " " втори пътъ 10 "

Русе 10 Августъ 1882 г.

Отъ нѣколко седмици вече, извѣстия „Български гласъ“ органа на Чорбаджийската партия въ настъ, е започналъ да дава съвѣти на народа, какви лица да бира за народни представители въ предстоящето Народно събрание. Рибата още въ Дунава, а напия събрать, полага скарата на огъния да ѝ пече! Нѣ не е злѣ, ако отъ далечъ се почне работата и съ врѣме са осигури едно предстоящо дѣло, отъ което вижда са мнозина се страхуватъ, да не би да попаднатъ прѣдъ страшния народенъ справедливъ сѫдъ. Обезпокояватъ са повидимому напитъ спасители и отъ предстоящи избори и отъ бити имущи Народни събрания, както заяка отъ сѣнката си. Защо това тѣй, непитайте! Комуто съвѣтъ не е чиста, който е извѣрилъ едно злодѣяние, той обикновено бѣрза съ много думи да се расправи, съ цѣль дано се оправдае, но голите думи, твърдѣ малко помагатъ въ подобни случаи. Хората гледатъ на факта.

Препоръчва „Български Гласъ“ на народа да испрати за представители въ предстоящето Народно събрание, хора честни, справедливи, безпристрастни и които да не са партизани, т. е. да не принадлежатъ на никаква партия; това е общото желание, по нищо не казва, по кой законъ и какъ да са избератъ тия лица? Вижда са този въпросъ твърдѣ малка важностъ има за „Българ. гласъ“ и за неговите редактори. — По градовете въ настъ днесъ както и по селата, на да ли ще са намѣрятъ лица, които да не принадлежатъ на една отъ двѣтъ съществущи въ настъ партии; това, което искатъ нѣкои да кажатъ, че народа неискатъ да знае за едно и друго, това не е истинна, защото виждаме че и по селата, хората узнахъ, за какво сѫ партийтѣ, и отъ тамъ често се отзоваватъ по общественния ни животъ и отъ тамъ се чува удобрителенъ или противенъ гласъ върху извѣршени работи. Ще рѣче, че масата на народа въ настъ взема живо участие въ сѣкий общенароденъ въпросъ и знае не само за партии; но ищо и повѣчче. Това се доказва и отъ многобройните митинги, които станахъ тая година, по селата.

Даденитѣ съвѣти отъ „Българ. гласъ“ сѫ съвѣти общеизвѣстни и вмѣсто тѣхъ, ако „Българ. гласъ“ посвѣтваше, които се следва, да се остави народа свободенъ да си избере за представители лица, които познава и на които има довѣrie, съ това щѣщие да принесе много по-голѣма полза и на народа и на самото дѣло, отъ които да говори за онова, което не му лежи на сърдцето.

Какви представители иска „Българ. Гласъ“ да са избератъ и испратятъ въ Народното Събрание, това го мнозина разбираятъ; а какви иска народа, това е други въпросъ, въпросъ когото ще решатъ изборитѣ, само ако тѣ са оставятъ свободни да биржатъ когото ис-

катъ, съгласно съ съществуващия законъ, за когото се говори, че щѣль да бѣде измѣненъ и замѣстенъ съ други.

Едно да говоримъ, а друго да правимъ, това е много лесно, ако и да се осаждава отъ явното мнѣніе, но да свършимъ онова, което иска не само душътъ на врѣмето, но и болшинството въ народа, да спомогнемъ на безпристрастното и справедливо упражнение на съществуващите закони, приети отъ едно Народно Събрание, въ това „Българ. гласъ“ малко се е потрудилъ да спомогне, още по-малко е говорилъ; защото е билъ заниматъ, съ измислованието на разни епитети като: кнѣзове, нихилисти, развратници, бездѣлници, и др. и др. които прикачение безъ искключение всѣкому, който не сподели неговите принципи и рабски идеи. Тога съ „Българ. гласъ“, не даваше умъ, нито съвѣти, а просто хулеши народните мъжии и най-честните лица! Викаше съ сичките си сили, да се избесятъ либералитѣ, защото били вредителни за държавата!

Сега се вече сичко излишно и съвѣти и думи и ласкателства; народа има и врѣме и случай, да види сичко съ очитъ си, да опита честността на своите патриоти и той ще знае въ дадения случай да употреби, своите права, за да запази достолепието си.

Съжаляваме ние тия мъжии, които като вършатъ нѣщо, немислятъ и най-малко за съдѣствието, които плачатъ надъ чужди гробъ съ крокодилски сълзи. Каквито и да сѫ тѣхните взаимодействия, на ли сѫ противъ народното стремление, немогатъ да бѣдятъ полезни нито за народа, нито за отечеството.

Искаме ли честни, и безпристрастни депутати, нека оставимъ народа свободно да си ги избере, а не да му ги настриваме съ заплашивания, съ измама.

ХРАМЪТЪ СВ. СОФИЯ (АИЯ-СОФИЯ) ВЪ ЦАРИГРАДЪ.

Подъ името Аија-София е познатъ знаменитий съборъ въ Цариградъ, обрънатъ отъ османите въ джамия. Ще са постара да кратко да раскажа историята на това здание. Римската императоръ Константинъ Велики, като преенесъ столицата си отъ Римъ въ Византия 328 година, преименувъ го Константинополъ; той като въ неговата столица християните били по-много, отъ всички язичници, то въ първите осемъ години било обрънато голѣмо внимание за съграждането църкви, а той също дворове и други здания, отъ които първите и най-изящни били Св. София и Св. Аностили; църква Св. София (или, по-право, съ името на присъдъство Божия) не била голѣма по размѣръ, и приемника на Константина, синъ му Констанций, разширилъ предъдълътъ ѝ. Въ 404 година, въ Цариградъ станало въстание при императора Аркадий и, вслѣдствие подизланнята, църквата Св. София изгоряла; синъ на Аркадий, императоръ Теодосий II, заповѣдалъ да се построи тъзи църква отново. При императора Юстинианъ I, въ Януари 532 година, въ Цариградъ избухнала пожаръ въ най-расположеното време на знаменития инженъ Ники, и Св. София изгорѣла втори пътъ. Тога Юстинианъ I рѣшилъ да направи храмъ за чудо на съвременниците и потомството; на 23 Февруари 532 година тържественно стапало туренето на първия камъкъ на събора, и въ Декември 538 г. Юстинианъ I празднувалъ благополучното съвѣршване на неговото построение; той също въ 557 година случившето се землетресение съборило источната част на главното кубе и при това алтаръ съ амвона тъй също били разрушени; Юстинианъ I, и пакъ малко не се отрекалъ отъ своята грандиозна задача: отново повикачи на мастори захванили на работа, поправили всичко повръдено, дали на зданието голѣма основателност (твърдост), и на 24 Декември 568 година станало тържественото освѣщение на храма Божествена премъдрост.

Управлението за постройката на този храмъ била приятъ отъ знаменитѣ въ то време архитекtorи: Антемий отъ Тракия и Исидора отъ Милетъ; подъ тѣхниятъ надзор имало 100 младши архитекtorи, отъ които всички единъ ималъ подъ свое расположение по 100 работника; по таъ начинъ, постоянно 10,000 работници се трудели надъ постройката на събора въ течението на по-много отъ 6 1/2 години. Цѣлата империя принудена била да плаща доволно значителен налогъ, за да се улесни усъщътъ на замисления императоръ предприятието на когото е прѣвъходило по великолепието си и самия Соломона; управителъ на всички области дължни били да испращатъ всичко, каквото е най великолепно и драгоценно. Но такавъ начинъ, всичките извѣстия мало-малък храмове внесли своята лента: отъ баълбекския храмъ Сълнце били дадени осемъ колони отъ порфири; отъ ефеския храмъ Диана—осемъ мраморни колони съ зелени пъти; гелополскиятъ храмове Озирис, Сълнце и Луна, атинскиятъ храмъ Минерна, делоскиятъ храмъ Аполона и много други тѣ също се линици отъ свойте по хубави украси, като се пращатъ въ Цариградъ бѣль, синъ, трандафилъ, зеленъ и пъстъръ мраморъ, а тѣ също египетски мраморъ, гранитъ и порфири. Когато първия път била свършена постройката, на 24 Декември 538 година, Юстинианъ I отъ радостъ заповѣдалъ да се раздадатъ на народа 1,000 вола, 1,000 овци, 1,000 свини, 600 рогачи, 10,000 кокошки и 30,000 крини храна; а самъ, придруженъ отъ патриарха Евгихия, отишъ въ ново-въздвигнатия храмъ и тамъ, съ голѣмъ въсторгъ, казаъ: „Благодаря Ти, Боже, че ме почети съ достоинство да свърши подобенъ трудъ. Соломоне, азъ те побѣдихъ!“

За да се уцѣни това горделиво възкачанце, трѣба да обрѣнемъ внимание на самото устройство на храма. Общата форма на това здание представлява себе си четвероъгълникъ, на когото къмъ всяка страна се допира квадратъ, съдонализъ, цѣлия храмъ образува форма на кръстъ; въ жглици на средния квадрат има поставени четири массивни стълби, на които върховете се съединяватъ помежду си съ полу-кръгли аркове, и на върхътъ на цѣлия този площадъ издига се исполненско кубе, което има 63 ар. въ диаметъръ. Кубето, повидимому, упира се на арковете само въ четири точки, а останалата му част се поддържа отъ триъгълниците, които се намѣрватъ при прѣсъченето на арковете; тѣзъ триъгълници се захващатъ отъ острите жги дѣто сѫ массивните стълбове и отиватъ на върха, като се извиватъ тѣ незабѣзано, що може да се каже че сѫ като тѣнки жили, а точките на опорите на този гигантски сводъ съвѣршено избѣгватъ отъ очитъ на наблюдателя, и, но такавъ начинъ, кубето като че виси на въздуха на височина до 80 аршина надъ земята. Главната квадратъ на храма захваща до 89 1/2 аршина на дължина и до 69 на широчина; отъ источната и западната част на средния сводъ се простираятъ двѣ полукубета и на също отъ тѣхъ има по 3 ниши (дулани въ зидъ), тѣзъ що покрива на главната част на зданието се състои отъ деветъ кубета, които се въздигатъ единъ възъ друго; зданието е покрито отъ мраморни площи, а самите кубета—съ свинцови листи. Полу-кубетата и нишите се поддържатъ освѣнъ отъ главните массивни стълбове, но и съ четири малки стълбове; подъ съка ниша имало по два порфирови стълби, а основането на стълбовете и капацитъ на нишите били направени отъ бѣль мраморъ. Дългите галерии отъ северната и южната страна на квадрата, предназначени приумуществено за жени, които се стояли напреди (както е въ настъ и до сега) всѣкога отдало отъ мъжъ, — поддържали се, освенъ на основните жглици стълбове, и на осемъ изящни гранични стълби; освѣнъ това 24 стълби отъ египетски гранитъ поддържали галерните, които били отъ стърина, които се простирали къмъ главния — женски храмъ, и които се освѣтяватъ отъ три реда прозорци, въ долния и въ средния по седемъ, а въ горния петъ, въ главното кубе има 24 прозорци. Въ долния катъ сичките стълбове сѫ 40, надъ входите върата 7, а въ горния катъ 60; всичките стълбове възлизатъ до 107 (число съ тайнствено значение на истокъ). За да не би главната massa на кубето да произвежда твърдъ силно натискане на всичките точки на опиранието, материалът бѣль взетъ отъ особенъ родъ родоска глина, толкова легка, що 12 родоски тухи се сравняватъ по теглото си на една обикновения наша тухла; на съкъ имало отпечатанъ надписъ: „Богъ го направилъ (т. е. храмътъ) и той не ще се разрушитъ; Богъ ще го укрепи до вѣка“. Колкото се отнася до стълбите, то тѣ били направени отъ обикновени тухи и мраморни плити (плъсачливи камени, брусеове); основните стълбове на жглици били направени отъ варива прѣстъ, частитъ на които се закръвнявали съ желязни връзки и били гладко нарочани съ плѣсачливи каменъ, разбенъ съ масло и мраморъ отъ различни цветове. Стълбовете на горния катъ били направени отъ мраморъ или гранитъ, по все прости, гладки, и само карнизите (върхна част на антаблемента или върхна част на стълба) и архивалти (рѣзбътъ въ стълбовете, скълптуритъ) имъ били украсени твърдъ много фантастично.

Колкото се отнася до вътрѣшното отдѣление на храма, то е било твърдъ богато и разнообразно. Изображението на Бога отца и четиригълни херувими били помѣстени на кубето и били испълнени съ мозайки; въ четиригълни триъгълници (които се намѣрватъ между арковете), се имало мозайчни колесници изображения на херувими. Атриумът (единъ видъ салонъ на порти у старите), който се нахвърля прѣдъ входа, представлявалъ квадратенъ дворъ постланъ съ плити (камени), посрѣдъ който се намѣрвало бащескъ отъ ясънъ (камень); пактеръ (или панеръ) билъ съвѣршено безъ украсение;

илюностъстът, който не беше твърдъ искосътъ, беше направен отъ кедъръ и се украсявашъ отъ 12 сребърни колони, между които се намѣрвалъ образа на Спасителя, Богородица, Аноситолитъ и др.; всички живоизящи работи по позлатената част на съдътъ били испълнени съ различни краски. Всичката раскошъ и всичкото богатство се намѣрвало въ олтаря: въ него на съдътъ раскрачъ имало злато, сребро и драгоценни камани; като желаешъ да направишъ престола най-драгоценъ въ най-богатъ отъ съдътъ, Юстинианъ I се распоредилъ да направи върху него му дъски отъ спахъ, състоящи се отъ злато, сребро, ямазъ, маргаритъ и много други дребни българи камени; всичко което се намѣрвало на престола било чисто злато, мястото дъсто съдътъ патриарха и свещеникослужителът било отъ позлатено сребро; отъ массивни златни работи осинани съ драгоценни камени, които въ то време лежели въ скрилащето. Освенъ това, може да се спомене и за съдъщущите предмети: триъти врати били обковани отъ вътръшната страна съ дъски отъ *Пловий ковчезъ*; на стенинъ на църковния владенецъ били наложени камени отъ кладенцето въ Самария, на които бесѣдвали Иисусъ съ юноши; а подъ кладенца били изображени четири ангели, които тръбали съ бълзи същества тръби, отъ звука на които се порутали *Перигонеките стъни*: за археологическите точности на тези предмети, сега да сѫди какъ искатъ.

Когато земетресението, което е станало въ 557 г. разрушило частъ отъ кубето и олтаря, то Юстинианъ I далъ постройката на младия архитекторъ Исидоръ, строителя на храма съ Антемия. Младия Исидоръ испълнилъ блескаво възложената на него поръчка и, като подигналъ кубето още съ $3\frac{1}{2}$ аршина на горѣ, той то укрепилъ тъй здраво, шо то стои до сега почти неизвръдено. Поврътъ, който станала въ источната част на кубето по случая на земетресението въ 992 година, била твърдъ незначителна, и императоръ Василий II не забавилъ да поправи. Най значителната поврътъ станала въ 1346 година, когато съдътъ кубе отслабналъ; като съпътъ на скоро на трона, императоръ Иоанъ Кантакузинъ, не забавилъ да заловилъ за пощата, и при това изображенето на Бога Отца на кубето било твърдъ безобразно и развалено. Най-послѣ, на 29-и Май 1453 година, безъ да се гледа на геройската защита, Цариградъ падналъ, предъдъ османския султанъ, синъ на християнска робия, Мехмедъ II, и знаменития Софийски съборъ, предметъ на гордостъ и поклонение на истински християни, преминалъ въ ръцетъ на победителътъ. Тъкъ не забавилъ да распореди съ него по свое му: мраморните плочи били покрити съ килими и сламени рогоски; изображенията на светните били замазани съ бѣла боя (които подновявали прѣзъ дъве години), а изображенията отъ мозаиките на кубето исписани съ изречения отъ Корана; освенъ това, отъвънъ построили четири въздушни минарета, снесли кръста и прикрепили на него място мъсъцъ, който струва до 75-900 Австро-италиански жълтици, и по такъв начинъ преобърнали храмътъ на Божия премъдростъ въ джамия Мухамедъ — Айя — София.

Въ такъв видъ стана тази джамия и сега; промънието, които се станали въ последните 425 години, показва, че тя влони къмъ упадване: кубето отъ едната страна отслабналъ; стълбовете на горната галерия се прикривили; мозаиките се испорчили; съ една дума, предстои поченене на стара баба, която има до 1344 години.

ОСТРОВЪ КИПРЪ

На источната страна на Средиземното море, близо до брегът на стара Финикия, хубавъ е единъ отъ ини брегът по естествени произведения островъ, съ 149 кв. мили пространство иарече Кипъръ, но изобилието на него на медни рудници. Историята на Кипъръ възлиза до дълбока старина, тамъ митологията е определила жилище на Венера, тамъ финикийските мореплаватели, на които (деветъ столетия до р. х.) принадлежалъ острова, устроили едно отъ важните принасяни места за своята търговия и грабели кораби, които плавали по Егейското море. Около 720 година (до р. х.) жителите на Кипъръ прогонили финикияните, но не били въ състояние да запазятъ своята независимостъ и подиръ 170 години, поддадали подъ египетска власть, а подиръ 25 год посля това станали подвластни на Персидския цар Камбизъ; въ 477 г. островъ билъ завоеванъ отъ Навазинъ и билъ подъ властта на Спарта до 391 година, когато Евагоръ отблъсналъ Спартанския иго. По Антиладийски миръ островътъ преминалъ изъ ръцетъ на Персия и въ 333 г. беше покоренъ отъ Александъ Македонски, а подиръ смъртта му дадъ се на Столомен Сотеръ. Подиръ това той примирилъ въ римски ръцетъ, които го продали на Столомен Фриону въ 164 година; въ 57 година вътрътъ Катонъ го обръналъ на съзвршението римска провинция; въ 618 година подиръ р. х. арапите отишли Кипъръ отъ византийските императори, но го владѣли само до 746 година, когато Константинъ Копримъ го възвърналъ подъ византийска власть; въ 805 г., завоевали го Сарацините, които въ 964 г. го изгубили; въ 1182 г. Исаакъ Коминъ прозвъгласи съ себе си за Кипърски кръзъ, но билъ същъ отъ Ричардъ лъвово сърце, който го отдалъ въ видъ на ленно владение на Гвидо Лузинянъ, кръзъ иерусалимски. Въ 1267 година, Кипъръ се дала на Руго III. синъ на антиохийския князъ; въ 1458 г. на острова избухнали между-особии, на които следствието било преминаването на Кипъръ въ ръцетъ на Якова Лузинянъ, незаконниятъ синъ на краля Иоанъ III. който е успялъ съ помощта на Венецианите да изгони Шарлотта дъщери на Иоанъ и мъжа ѝ, Лудовикъ Савойски и да се оздрави на острова. Като се нуждаешъ отъ поддръжка, той се оженешъ за Катарина Корнарио, признатата отъ Венеция за дъщери на републиката, и по такъв начинъ придобилъ покровителството на силните морски държави. Дъве години посля смъртта на жена, Катарина Корнарио, като се лишила отъ малолѣтния синъ, подъ на този бракъ, отказала се отъ престола, въ 1489 г. въ полза на Венеция, които владяла Кипъръ до 1570 г. въ като турците се появили на острова и го завоевали въ течение на три години. Въ 1832 година Кипъръ беше завзетъ отъ гърците, но въ 1840 г. преминалъ пакъ къмъ турците. Подъ владичество на султана, благосъстоянието на

острова бързо се понизило: мѣдните, свинцовите и сребърните рудници престанали да се разработватъ, раскошните лъбове били съсъниани на половина, почвата захванала да исхваща, отъ една страна производстводелниятъ на нашата убили развиждането на чесна и умалели производството на вина, тъй като въ последните времена захванали да добиватъ само 640,000 охи вино и 150,000 коняка; да такава значителна степенъ се измалило и работенето на памучните киници, брони, тютюни и пѣкъ и други предмети. Възбъдце, въ 1873 г. износътъ се простираше на една сума отъ около 10,000,000 франка, което е съвсемъ малко, като замъръ въ внимание изгородието и земното географическо положение на острова, а също и неговото население, което достига до 135,000 души.

Отъ Кипърскиятъ градове най-вече забележителни са: Ларнакъ, въ южната страна на острова, съ прекрасни лъбове на Мария и богати солени езера на околните; Никозия или Лекозия, столица на Кипъръ, който има до 16,000 жители, съ израсенъ съ раскошни градини и представлява същесът оригиналъ видъ, всъщностъ на събесената въсточна архитектура съ западната; отъ числото на зданията обично забележителна е църквата на Св. София, преобръната на джамия; Фамагуста, прославена по геройската страна на Брагадина противъ Селима II. и по това че притежава широки и дълбоки портове; Баффа, изъ склонността на когото изобилствува кристали, писта, карфия и лималъ, много хубавъ търговски градъ, комуто предстои блесница бъдещностъ.

Нѣма съмнение, че подъ властта на англичаните бла-
госъстоянието на острова скоро ще се подигне; като коман-
дуватъ бръговетъ на Сирия, Карамания, входътъ на Архи-
пелагъ, въ Суезкия каналъ, а въ сегашната война можи и
Етиопия задно съ Александрия, той ще стане единъ отъ
важните търговски пунктове и естественитъ му богатства
ще бъдатъ разработени. Наедно съ това политическото значе-
ние на Великобритания расте. Средиземното море малко по
малко ще се обърне на английско езеро, ако другите държави
не зематъ съ време мѣри, за да въспрѣтъ завоевателните
стремления на Англия и за отвращението на английския
монополъ.

Англичаните занеха острова Кипъръ въ 1878 година
безъ никакво съпротивление отъ страна на мястото на-
селение и турските власти. Жителите били большинството на които съ гръцко произходение, били даже радостни за освобождението си отъ турското иго, но при това изняли надежда, че съ време Англия ще постъпи съ Кипъръ, тъкъ както постъпи съ Ионическия островъ т. е. ще го присъедини къмъ Гърция. Никакъ не е за вървание, че Британия ще испълни кога да е съ това желание доброволно.

Шуменъ

Преводъ: Т. Герчевъ.

ДОПИСКИ.

Силистра, 4 августъ 1882 г.

Господине Редакторе.

Отъ едно време насамъ, всякой отъ съгражданетъ ни, съ прискърбие, критикуватъ новината, разгласена чрезъ вѣстниците, че съставениетъ отъ Министерството на Външните Дѣла Третейски Съдъ въ София бѣль, рѣшилъ да са дадатъ 50 хил. франка за обезщетение на пѣкъ си гръцъ, посъдъствие изгаряне Кораба му отъ Правителствената касса, както и други толкова другиму, т. е. нашието правителство са обвинявани въ изгаряне кораба и са осъждани да заплатятъ! Обаче единъ прѣсентъ слухъ чрезъ телеграмма отъ Министерството на Външните Дѣла, както ма увѣряватъ, иде да опровергае тая новина и да искорени одъ дъни той слухъ. Телеграммата съдържалъ, че било лъжа даванието 50 хил. лъва за възпаграждение пѣкому си по изгаряне Корабъ. Тая депеша дойде да зарадва съгражданетъ ни, да оправда тѣхните критикувания и да вдигне негодоването противъ Министерството за допущането въ нашата Държава, при независими сѫдъове третейски сѫдии, а особено по дѣла въ които правителството неможе да има ни пакъ-малко отговорностъ, какъвото е това по изгаряне кораба на Варсанъ Афендишо, защото когато Корабъ изгоря, той бѣше подъ распорѣжданието и владѣнието, не на нашието правителство, а на Гърция практиоръ въ Силистра, комуто са предаде отъ прѣдаде отъ пристава въ добро състояние, за съ расписка отъ него, която и до сега са пази въ архивите на Силистренския Окръжъ Съдъ, и Гърция практиоръ бѣше поставилъ отъ своя страна двамата стражари Гърци да го назиятъ, въ времето на които стражари са запали и изгоря. Отъ

всичко тива излиза доста ясно, че нашието правителство, по никакъ начинъ не може да бѫде отговорно за изгорѣтия въ Силистра Афендишо, Корабъ, а цѣлата отговорностъ пада върху Гърцкото правителство.

За да са подложи подъ вниманието на Министерството тая страна по изгарянието кораба и за да са освѣтъни въ този въпросъ, азъ Ви моля, Господине Редакторе, въ името на общия интересъ, да обнародвате тая ми дописка.

Елена 4 Августъ 1882

Г-же Редакторе на В. „Славянинъ“

Отъ нѣколко време на самъ, почина да са осълава пазаръ въ градеца ни, отъ околните села почнаха да дохаждатъ лица, които принасятъ като: брашно и разни храни, сѫщо и градинарски произведения, които са най-нужни за гражданините, които са и също за всѣкъ домъ, който принася голъба полза, особено на бедното ни население, за косто бедния селянинъ работи съ трудъ и потъ цѣла седмица, и колкото парици земни, той въ Св. Неделя, отива на пазаръ да си купи къто: брашане споредъ париците си, сѫщо и др. домашни потребности за прихраната на бедното си домочадие.

Нашето Общинско Управление, видѣ много този пазаръ, който трае не повече отъ два часа, и то въ празникъ т. е. до дето пустни Церкви. То казанието ни Управление т. е. младото ни Кметче, въ всѣкъ пазаръ провежда помощника си Недя Кръстева и секретаря си Христо Костова, съ жандарми въ пазара да зематъ, на спломъ отъ присъствищите продавачи серги нарасъ, и то до колко неуместно. Единъ човѣкъ донесъ да продава инеръ и сливи, които не струватъ сѫщо новече отъ 1 франкъ, а казаниетъ лица му искатъ 2. фр. серги нарасъ, ако ли не даде, то строго му са запретяватъ да не продава.

Единъ наши гражданинъ градинаръ беденъ, донесъ да продава инеръ и сливи за 6 грона, то те му зели 1 фр. но квитаниция не му дали, защото спорѣдъ закона, трѣбало да донесе и да даде онце 1 фр. че тогава цѣла да му са даде квитаниция.

Нѣкоя си бедна вдовица съ 5—6 малолѣтни дѣчица, донесла около 5—6 охи сливи, които неструватъ повече отъ 3—4 голограма, то тѣ и искали умеренно 1 фр! ако ли не даде, то цѣла да продава, бедната вдовица заплаши и си отиде, като говори: какво време дочакахме . . .? и други подобни . . .

И тѣ по тези причини присъствищите на пазаръти ни лица продавачи, почнаха да не донасятъ вече за продаване, сѫщо подсѫживатъ отъ малко осталите продавачи; това е много голъмо убийство на бедното ни население! Оставамъ на нашиетъ благоразумни граждани да оценятъ изложението ми до тукъ, и да направятъ нуждите распорѣждания, разумява са като посъвѣтватъ младото ни неонитно Кметче, което желае да продава скъпо и прѣскъсто, своето смесено (дирменъ-онури) брашно на бедното ни население, и да отменятъ такива безнорѣдъци, които служатъ за употребление на градеца ни, като съвременно введатъ по добъръ рѣдъ по тѣзи части, за усилването на пазаръти ни.

За сега Г. Редакторе, не ща да продолжавамъ повече, защото напълно съмъ уверенъ, че съ настоящата си бележка, ще мога да послужа за поправ-

ленните на това дѣло. Ако ли то остане „Гласът воинищаго въ пустини“, азъ отъ посеще ще Ви пишъ по на дълго; но както и да е: работата са исправили не, азъ пакъ ще ви явя.

Единъ Гражданинъ.

Варна, 5 Августъ 1882.

Четемъ въ вѣстн. „Свѣтлина“, 6-й брой, една дошка изъ гр. Добричъ, противъ окръжния ни училищъ инспекторъ и педагогическия курсъ.

Не знаемъ какви хора има изъ мѣжду наше бѣлгаритѣ, дору и въ учителско съсловие, да си позволяватъ да назоватъ такива непростителни лъжи. Не знаемъ ще ли даде единъ день, въ който да са оставимъ и ний отъ тѣзи каниции и нападения и най-сѣщне кога напишѣ Редакторъ ще захванатъ да вѣрватъ и да слушатъ само истината? (ко-гато имъ юж доставяте р.) Ако този суръвъ дошиеникъ, не е билъ въ състояние по-зѣраво и по-далечъ да размисли, защо Редакторъ на „Свѣтлина“ омъреява апета си съ подобни глупави выражения? (продайте му малко умъ отъ вашия р.) Възможно ли е, въ продължение на цѣла учебна година, Окръж. Инспекторъ да не заобиколи не едно село, а цѣла Околия, спорѣдъ казванието на недоми-шления дошиеникъ, (чудно ли е? р.) мигаръ той живѣе тамъ, дѣто не го виждахъ хората каде ходи и какво прави, или той на едни ще бѫде майка, а на други мащеха? (бопъ лафъ). Дадето сичкитѣ други учители и селяни казватъ, че въ сѣкой 1—2 мѣсѣца, инспектора е обикаляхъ училищата ни, този Г-ънъ отказва, та си позволява още и платата му харамъ да струва. Послѣ това дошиеника си позволили още една непростима лъжа да пустне, т. е. че учителитѣ, свикани въ привременния пед. курсъ, по неспособността на Инспектора, са разбѣгали (до-простилъ си да каже и тѣзи дума разбѣгали, той не са се научилъ още, разбира са, че бѣганието не е дѣло на благоразумие) и си отишли. Това не е така Г-нъ дошиениче, -- 1) Курса рѣководи не инспектора, а Неда-гогъ К. Стателовъ, способноститѣ за учителствование на кого са признати отъ европейски авторитети; 2) Събраните учители не са напуснали курса, както ви казвате, а продължаватъ да слушатъ лекціитѣ съ, — проче трѣба да искажемъ истината, а имѣнио, че иѣкои учители още при отварянието на курса напуснаха и то едни испи-дени отъ Инспектора по физическа и нравственна некадърност, за да зани-маватъ високата, път въ сѫщото време тежката учителска дѣлъжност, други двама, трима напуснаха по иѣмание сред-ства да са издържатъ въ гр. Варна, дето живота е твърдѣ скажи.

Сѫщото това сѣкой може да узнае не само отъ наше, нѣ и отъ много други учители, дори и отъ граждани; а под-ля дошиеникъ съ това си поведение исказва предъ свѣта своята искра душа. Незная слѣдователно, да ли ще са напѣри иѣкои здравомислящиъ християнъ, който да си поведе подиръ думитѣ му.

Учители: Г. К. Макодонски, Хр. П. Гавриловъ, П. Я. Дикинджевъ, Хр. Антоновъ, М. Митевъ, Никола Вачевъ, Константина Попова.

Трѣвна 4 Августъ 1882.

Г-нъ Редакторъ!

За неописванье са напишѣ работи тукъ — въ Трѣвна. Може да дотегне на

почитаемитѣ Ви читатели, се за Трѣвна да четжътъ отъ чудни по-чудни работи, че въ Трѣвна черкови са затваряли, свѧщенници отчислявали, язычнски про-токоли са съставляли и подписвали, про-шения и протести до Владиката са ира-пчали и проч. и проч. Сичко това ма-каръ ако и да е дотегнало както на васъ, тѣтъ и на чителитѣ Ви, но пакъ ще ви помолимъ, дапо и този пакъ бѫдиге съисходителни и милостиви къмъ об-щественинитѣ ни дѣла. За това Г-нъ Редакторе имайте добрина да обнарод-вате въ най блискитѣ броеве на почти-аемитѣ Ви листъ чудесата, които ка-то гѣби изъ денъ въ денъ никнятъ.

Срѣщу 4-й миналий месѣцъ кметътъ ни обяви чрѣзъ дорабанчика, че утрѣ сѣмѣдъ литургията, ще се избере ново у-чилищно Настоятелство. И на другия денъ са събраха въ залата на училището около 60 души граждани. Кметътъ най напредъ попита, по кой начинъ же-ляятъ събранитѣ да си избератъ ново настоятелство? Иѣкои отъ събранитѣ ка-заха, че понеже има законъ и инструк-ции, то по тѣхъ трѣба да са рѣководимъ. Единъ учителъ, а именно Георги Стой-чевъ каза, че въ събрания, като това, трѣба да се избере предсѣдатель, който да пази рѣдътъ и типината, и за такъвъ макаръ съ половина уста, се прѣдложи Г. Стойчевъ, който безъ да са удобри отъ цѣлото събрание, побѣрза да зае-ме мѣстото си. Слѣдъ това прѣдложиха даскала Тодора Попова за секре-таръ, който безъ да гледа че имате дос-та гласове, които викаха: „не е добъръ“, позавърте са и прибѣрза да сѣдне около масата; за членове на бюрото Г. Митю Кириовъ предложи своя ортакъ Никола Ц. Райковъ, макаръ множеството и да викаше „той нетрѣба да се мѣси въ ра-ботитѣ ни“, но силнитѣ на дена и не обѣриха на това внимание: тѣ продъл-жаваха да вършатъ своето. Слѣдъ това Г. Стойчевъ въ качество на прѣдсѣда-тель, прѣдложи, че имало въ събранието и такива, които изгубили гражданситетъ си правдии, слѣдователно трѣба да се от-далѣчътъ. На това сѣкий са учуди, попе-же никой отъ събранитѣ не чувствува-ше себеси линченъ отъ граждански прав-дии и всички са Трѣвненци и на Г. Витанова въпросъ, кои сѫ лишениитѣ отъ правдии! Г. Стойчевъ указа на М. Витанова и още едного, които споредъ мѣнино на високоучений Стойчевъ, сѫ лишени отъ граждански правдии затова, че тѣ миниала година сѫ ли-совали отъ Трѣвна, и заради това тѣ трѣбalo да живѣятъ пакъ 6 мѣс. за да станатъ изново граждани на Трѣвна! Споредъ това излиза, че тѣ като $\frac{1}{6}$ отъ Трѣвненскитѣ граждани живѣятъ 9 мѣс. въ годината въгътъ отъ Трѣвна, то за да спечелятъ гражданситетъ си прав-дии, трѣба да живѣятъ 6 месеца тукъ, а на идуцата година, като идатъ въ другий градъ по работата си (долгер-лишъ и икономство) пакъ даги загубятъ! Но този Дуно-Стоевски законъ, билъ само за тия, вижда са, които могътъ да имъ размѣтятъ водата.... И тѣтъ тѣ лишени отъ правдии, на часа оставиха залата на събранието, при това мнозина отъ неблагонадежнитѣ ги посѣдваха и тѣ — „благона-дѣжнитѣ“ останаха да си продължаватъ работата като потвър-диха настоятелството отъ миниала годи-на! А сичката работа за да са потвърди сѫщото настоятелство е тая, щото тия настоятели иматъ учителъ, за които може така простично да се каже, „свой-

своего не храни, но тежко и горко който го пѣма“.

Ний нѣма много да се простираме за това настоятелство, вѣратицѣ само ще забѣлѣжимъ това, което то на последните извѣрпни. Отъ минало-годишнитѣ три-класни учители, цѣниха само даскаль Тодора Попова, противъ когото учени-цитѣ му подадоха прошение до Настоя-телството, въ което го молиха да не у-словватъ вече Тодора Попова, че той имъ билъ изгубилъ дѣвъ златни и не възвратни години. За удостовѣрение на това, пращаме Ви преписъ отъ това про-шение, подписано отъ сѫщите учени-ци. Но това настоятелство на мѣсто да вземе предъ видъ неспособността на то-зи учителъ, услови го пакъ и му над-даде още 800 гр. именно за това, че то-зи учителъ много угажда на Г-нъ кме-та и много му помогна срѣчу 27-и Априлия т. г. като заповѣдалъ на учени-цитѣ си отъ третий класъ въ време на предание, да се обѣкжтъ и премѣ-ниятъ за денътъ 27 апр. защото ще го празнуватъ най тѣржествено, въ който денъ паднало либералното министерство! Ето, Господине редакторе, какви работи са вършилъ въ Трѣвна отъ силнитѣ на денътъ.

Единъ Трѣвненецъ.

РАЗНИ

Спорѣдъ извѣстията изъ София законътъ за териториалното распредѣ-ление на Княжеството билъ приетъ отъ Държавния Съвѣтъ. Цѣлото княжество съставлявало 14 окръжия, подѣлени на 56 околии, както следва:

ОКРЪЖИЯ	ОКОЛИИ
1. Софийско.	Софийска, Самоковска, Новоселска, Ис- крица, Златишка, Царибродска, Трънска и Брезнишка.
2. Търновско.	Търновска, Еленска, Кесаровска, Трев- иенска и Гориц-Раховска.
3. Шуменско.	Шуменска, Ново-Пазарска, Ески-Джу- майска, Османъ-Пазарска и Прѣ- славска.
4. Варненско.	Варненска, Балчикска, Добричка, Про- видийска, и Новоселска.
5. Вратчанско.	Вратчанска, Реховска, Бѣло-Слатинска и Орханийска.
6. Кюстендилско.	Кюстендилска, Дунинчанска, Радомир- ска и Изворска.
7. Русенско.	Русенска, Бѣлешка, Бѣлъ-Бунарска и Тутраканска.
8. Разградско.	Разградска, Поповска и Каменларска.
9. Ломско.	Ломска, Берковска и Въчи-Дръмска.
10. Силистренско.	Силистренска, Акъ-Каржиларска и Куртъ-Бунарска.
11. Видинско.	Видинска, Бѣлоградч. и Кулска.
12. Севлиевско.	Севлиевска, Габровска, и Троянска.
13. Свищовско,	Свищовска и Никополска.
14. Плевененско.	Плевенска, Луковитска, Ловчанска и Тетевенска.

Спорѣдъ извѣстията изъ Свищовъ, тамъ болестъта по дѣцата още върлува-ла, искатъ да кажатъ, че прѣвѣтъ това място тамъ измрѣли около 400 дѣца. При всичко това, не станаъ нито единъ медицински съвѣтъ, който да размисли и испити причинитѣ на болѣстъта, която прекратила живота на толкова дѣца.

Извѣстяватъ ни изъ Ломъ-Паланка, че работата на зданието, което се пра-ви отъ старна на правителството за ре-алия гимназия, се прекратила, и за иду-щата учебна година не щѣло да бѫде готово.

Разбойниците, които се появихъ на много мѣста въ источната част на кня-жеството, строго се приселдвали отъ войската. Никакви сбиване не са чуватъ и твърдѣ парѣдъко се явявали разбойни-цитѣ.

Софийските либерали имали едно събирание, въ което разисквали днепропето положение на работите въ настъпление. Мнозина говорели, разни мигъния се исказвали, но пакъ не могле да намѣрятъ исходящия пътъ.

На много места въ настъпление тая година, не са избирани нови училищни настоятелства, а по разни начини се подтвърдили ланските настоятелства, съ цѣль да не са условяватъ учители либерали! за яка се плаши и отъ сънката си, та и напитъ консерватори се боятъ и отъ настоятелства и отъ учители, и отъ самитъ дѣца даже! Училищата сега станових прибѣжище за постигане нѣкаква си цѣль, въ тѣхъ се търси удовлетворение на принципи и идѣи! Тежко и горко на тѣзи училища, особено на юния, които се учѫтъ и въспитаватъ въ тѣхъ!

Въ село Кюсе-кеон (Османъ-Пазарско) нѣколко души разбойници, нападнали на самитъ турци, които биле въ джамията си на молба, стропили вратата и захватали да бинкътъ съ ножовете си събранитъ турци; взели отъ караула двѣ пушки и заминали. Друга по-голяма шайка, нападнала на с. Ваисла.

На 9-и того въ Русенския Апелативенъ съдъ се разглѣждало дѣлото на Хаджи Лазара изъ гор. Раховица, за когото се бѣше писало въ вѣстниците, че билъ наклеветенъ отъ извѣстни личности. Отъ показанията на сичките свидѣтели, както и отъ прокурорското заключение, който казалъ че нѣма нито следи за претежжение, почти цѣлата публика, която присъствувала и съ вниманіе слушала това дѣло, си заключила че Хаджи Лазарь, непременно ще бъде оправданъ. Съда обаче съдъ своето съвѣщаніе, издалъ резолюция: Хаджи Лазарь се осужда на една година затворъ! — Хаджи Лазарь, който се осужда днесъ на едногодишънъ затворъ, въ време на въстанието, когато бѣхме роби подъ Турчена, за да спомогне на свята цѣль е жертвуvalъ отъ собственния си имотъ около 200,000 гр. Сега за награда на тая заслуга, той трѣбва да лежи една година въ Търновските западни!

Научаваме са, че въ градъ ни простили единъ извѣстъ Бабистъ, койго убѣждавалъ проститъ хорица, като нѣкои македончета и др. Бѣлгаре, да ги прекращава въ Дунава, а нѣкои искали да кажатъ, че този същия шарлатанинъ кръстителъ, билъ извѣршилъ вече прекръщанието надъ нѣколко македончета! Подобни дѣйствия, които сѫ противни и доказателни за учението на нашието свято вѣроисповѣданіе, ние мислимъ, че трѣбва не само гражданская, но и духовната властъ, строго да ги присъдва и прекратява. Срамъ за настъпление и за цѣлия на пародъ ище бѣде, ако позволимъ на ничтожни присъдници, да се подиграватъ съ вѣроисповѣданіето ни, да ни прекръщаватъ по срѣдъ планинъ въ Дунава! Такива шалватори, развратяватъ обществото и служатъ за разединение на добритъ убѣждения, като основаватъ особени секти исповѣданія, отъ което неможе да има никаква облага за отечеството. Духовната властъ е длѣжна строго да бди, надъ такива проявления и вѣрмъ да взема мѣри, за прекратяването имъ, иначе сичката отговорностъ, остава върху ѝ. Неразбираеме, защо се оставатъ свободни подобни машини-

ци, да са подиграватъ съ достолепието на свята ни вѣра, съ божественитъ установления!

Съобщаватъ ни изъ Пловдивъ, че въ Ловченско се появили разбойници, които застрашавали населението.

На 4-и того въ Александрия, пакъ се появилъ пожаръ въ Европейския кварталъ. Загубите биле значителни. Английските войски нападнали Абукиръ

Изъ Триполи извѣстяватъ че повечето отъ европейските жители оставили градъ.

Една телеграмма изъ Лондонъ, извѣстява че 12 кораби съ английска войска, които идвали изъ Индия, оставили Бомбай и заминали за Суезъ.

Народното събрание въ Каиръ решило, що въ случай на нужда, ако се нападнатъ отъ английска или турска войска, да испразнятъ градъ и насъледнието да се пресели въ Суитъ. Араби-папа испратилъ фамилията си въ Горний-Мисиръ.

Изъ Петербургъ опровергаватъ извѣстното, за назначението графа Игнатиева посланикъ въ Цариградъ на място Неликова.

На 4-и того простили въ Александрия двама английски генерали, Велслей и Вудъ. Споредъ извѣстията, Араби-папа билъ издѣйствувалъ отъ улемите да издадатъ двѣ фетви: отъ които, съ едината се смѣнява Султана, а съ другата се прогласява за такъвъ шефифа отъ Мека.

Английското правителство купило за войската си кояго ще дѣйствува въ Египетъ, 1500 катжри за 26,000 лири стери.

Конституция въ Япония. — Сега въ Берлинъ се намира единъ отъ Японските министри, съ цѣль да изучи прускиятъ конституционенъ редъ, понеже въ Япония предполагатъ да се введе конституция. Като съобщаватъ това извѣстие, либералните берлински вѣстници се провикватъ: Бѣдна Япония! Причината на това, както е извѣстно, е, че нѣмските либерали сѫ твърдѣ недоволни отъ германската конституция.

Огнедишината планина Етия отъ нѣколко мѣсeца насамъ, исхвърляла малко огнь и пепелъ дѣждъ, който покрива близостоящи полета и причинява твърдѣ голѣмъ страхъ на жителите отъ околните мѣстности.

Новъ островъ. — Американските вѣстници съобщаватъ, че новъ островъ се открилъ въ Курилската група, между Япония и Камчатка.

ОБЯВЛЕНИЕ.

№ 9

Врачанското училищно настоятелство обявява, че се нуждае отъ трима класни учители.

За това настоятелството моли онѣзи Г. Г. учители, които приематъ, да представятъ условията си най-късно до 20-и Августа т. г.

Предсѣдателъ С. Хр. Савовъ.

Членъ Секретарь А. Сокачевъ.

Г. Вратца 30 иЮли 1882 г.

ИЗВѢСТИЕ

Пловдивскъ В. „Марица“ брой 369 отъ 12 Марта 1882 г. бѣ донесълъ една белѣшка, въ която мѣжду друго изявяване съжаление(!) за гдѣто не сѫмъ извѣстила, на какви основания сѫмъ поставила своето право върху препечатването дѣлата на покойниятъ си съпругъ Л. Каравелова.

Същия Вѣстникъ въ брой 404 отъ 16 Юли 1882 г. донесе тоже една белѣшка по сѫщия въпросъ, като прибави: „Г-жа Наталия наѣзваме се, че въ вече готова да отсѣжи оная малка част отъ правото си, което ѝ се пада като наследница на покойниятъ си съпругъ. Колкото за други наследници. (?) тѣ сѫ съгласни.“

За да извади почитаемата Редакция на В. „Марица“ отъ заблуджене и за да са прекъсне този въпросъ веднажъ за всѣкога, изявявамъ чѣзъ настоящото си публично, че азъ съмъ законна съпруга на покойниятъ Л. Каравеловъ сѫмъ спорѣдъ Завещанието единственна наследница. Повтарямъ да кажа още веднажъ за последенъ пътъ, че никой нѣма право да препечата дѣлата на покойниятъ ми съпругъ безъ моето съгласие и съзволение.

Наталия Любена Каравелова.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Епиропията на Гимназията „Св. Кирилъ“ въ Вел. Търново, се нуждае отъ съдѣдующите учители:

1-во. Единъ за Математика и Физика.
2-ро. Другъ за язиците Нѣмски и Френски.

3-то. — За Естествените науки.
4-то. — За Бѣлгарски язикъ, и Бѣлгарска Словесность, и Бѣлгарек. История.

Желающите Г. Г. учители да заематъ казанитъ служби, умоляватъ се да се отнесътъ до самата Епиропия въ Вел. Търново.

Търново, 7 Августъ 1882 год.

За Епиропията
Предсѣдателъ. Д-ръ Василь Беронъ.

ОБЯВЛЕНИЕ

Отъ 31-то число настоящия месецъ въ София ще даде почне издаванието на нова газета, която ще носи името „Работа“. Казаната газета ще служи като органъ на една съществуваща въ Бѣлгария партия (тъй както, наистина, такива има у насъ само по име, а не въ действителностъ? р.), аще се стараи да предава и тълкува сичко новина, което води къмъ добра напредъкъ на страната и почитание законъ. Редакцията се обѣща да съдѣда за най-важните политическо-научни събития както тукъ въ Бѣлгария, тъй и въ иностранинъ господарства. Съ тази цѣль тя е извѣзла въ съглашение съ нѣкой профессоръ на университетъ и публицисти, които сѫ и обѣщали съдѣствието си. Ще излѣзва „Работа“ два пъти въ недѣлѧта — въ Вторникъ и Петъкъ. Подписната цена — въ Бѣлгария, Тракия и Македония за година 12 фр.; за 1/2 година 6 фр.; за три мѣсѣци 3 фр. Въ сичките Славянски земи 16 фр. за година; 8 фр. за 1/2 година; 4 фр. за три мѣсѣца. Въ сичките пропции Европейски господарства за година 20 фр.; 1/2 година 10 фр.; за три мѣсѣца 5 фр.

Александъ Феодоровичъ
Редакторъ Головинъ

ИЗЛОЖЕНИЕ

на

РАЗНИ МАШИНИ

отъ

Адрианъ Платъ & С-ie
въ Ню Йоркъ.

ЗА ЖЕНЕНЬЕ (КОСЕНИЕ) И ВЪРШЕНЬЕ
НА ХРАНИ.

Намиратъ са за проданъ при подписания въ гр. Варна.

Желающите лица или села да купятъ отъ горните машини или да ги взематъ подъ наемъ за работата си, нека се отнесътъ до менъ за споразумение.

Цѣна най-умѣрена.

За улеснение на споразумението, желающите могатъ да се отнесътъ и до Г-на Славро Христодуловъ въ Русчукъ.

Братия Сиври'оглу.

Русчукъ скоро-печатница „Славянинъ“.